ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Εικονογραφημένη έκδοση

Η Μικρή Ιστορία της Κύπρου

Από τους νάνους ιπποπόταμους στην Πράσινη Γραμμή

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η Μικρή Ιστορία της Κύπρου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Το ερώτημα 3
- Πού έγιναν όλα 4
1. Ιπποπόταμοι, γάτες και χαλκός 5
2. Η θεά, οι βασιλιάδες και ο φιλόσοφος του ναυαγίου 7
3. Ρωμαίοι, απόστολοι και γάτες 9
4. Ο βασιλιάς που ήρθε κατά λάθος 11
5. Τρεις αιώνες οθωμανικοί 13
6. Οι Βρετανοί 15
7. Η δημοκρατία που ράγισε γρήγορα 17
8. 1974 19
9. Το νησί με τη γραμμή 21
10. Τράπεζες, πλοία και διαβατήρια 23
11. Η Κύπρος σήμερα 25
- Τα δύο κλαδιά ελιάς 27
- Χρονολόγιο 29
- Το ήξερες; 30
- Πηγές 31

Βασισμένο στο επεισόδιο των Μικρών Ιστοριών για την Κύπρο.
Δείτε το στο YouTube ›

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Γιατί η σημαία της Κύπρου έχει πάνω της τον χάρτη του νησιού, και γιατί είναι στο χρώμα του χαλκού;

Στον κόσμο υπάρχουν μόνο δύο σημαίες με τον χάρτη της χώρας πάνω τους. Η μία είναι της Κύπρου. Και ο χάρτης δεν είναι μπλε ούτε κόκκινος. Είναι στο χρώμα του χαλκού.

Γιατί ο χαλκός έκανε αυτό το νησί πλούσιο. Και ο πλούτος έφερε επισκέπτες: Αιγύπτιους, Πέρσες, Ρωμαίους, Σταυροφόρους, Ενετούς, Οθωμανούς, Βρετανούς. Πάνω από δέκα αφεντικά, σε σχεδόν τρεις χιλιάδες χρόνια.

Σε αυτές τις σελίδες θα δούμε όλη τη διαδρομή. Από τους νάνους ιπποπόταμους μέχρι το 1974 και την Κύπρο του σήμερα. Και στο τέλος, τι σημαίνουν τα δύο κλαδιά ελιάς κάτω από τον χάρτη.

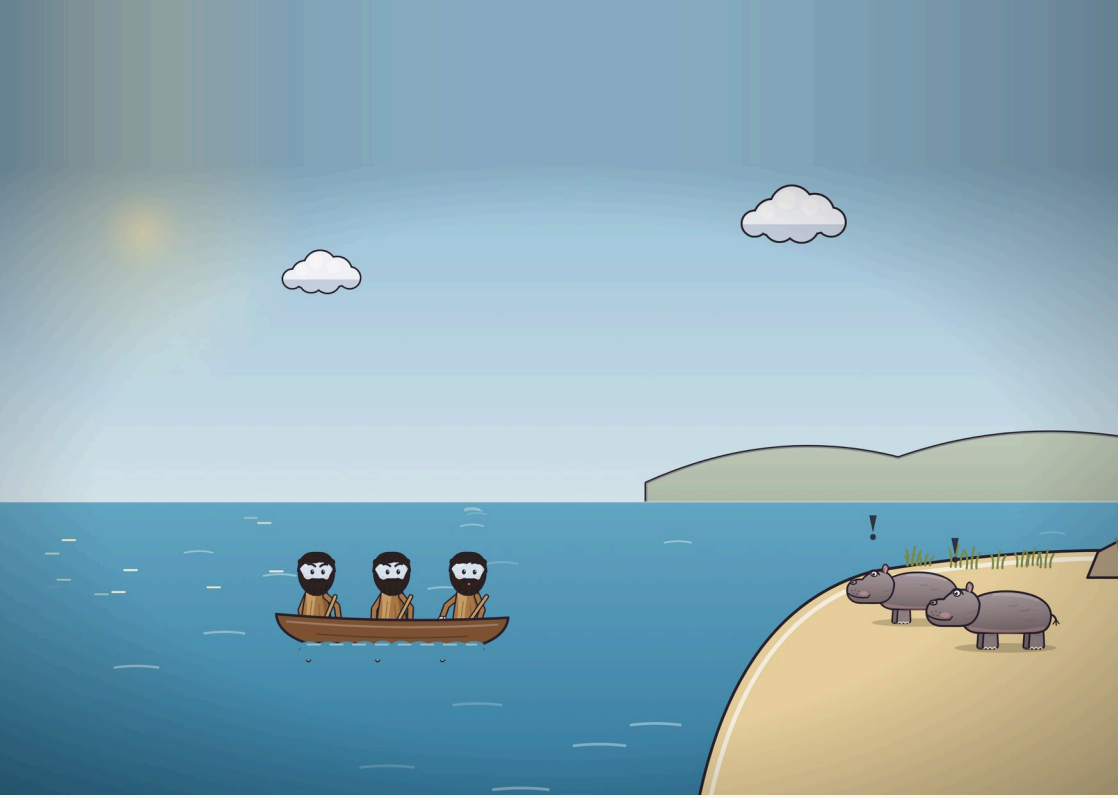
ΧΑΡΤΗΣ

Πού έγιναν όλα

1. **Αετόκρεμνος** · νάνοι ιπποπόταμοι **κεφ. 1**
2. **Σιλλουρόκαμπος** · ο τάφος με τη γάτα **κεφ. 1**
3. **Πέτρα του Ρωμιού** · ο μύθος της Αφροδίτης **κεφ. 2**
4. **Πάφος** · Παύλος και Σέργιος Παύλος **κεφ. 3**
5. **Κούριον** · αρχαίο βασίλειο **κεφ. 2**
6. **Άγ. Νικόλαος των Γατών** · ο θρύλος με τις γάτες **κεφ. 3**
7. **Λεμεσός** · ο γάμος του Ριχάρδου, τα πλοία **κεφ. 4**
8. **Αμαθούς** · αρχαίο βασίλειο **κεφ. 2**
9. **Κίτιο · Λάρνακα** · οι Φοίνικες, ο Ζήνων **κεφ. 2**
10. **Λευκωσία** · ενετικά τείχη, Πράσινη Γραμμή **κεφ. 7**
11. **Σαλαμίνα** · αρχαίο βασίλειο **κεφ. 2**
12. **Αμμόχωστος** · καθεδρικός, πολιορκία, Οθέλλος **κεφ. 4**
13. **Βαρώσια** · η πόλη-φάντασμα **κεφ. 8**

Πράσινη γραμμή: η νεκρή ζώνη του ΟΗΕ, 180 χλμ. Σκουρότερο: ο βορράς, πέρα από τη γραμμή (από το 1974). Κόκκινο: οι δύο βρετανικές βάσεις, Ακρωτήρι και Δεκέλεια. Σχηματική απόδοση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 · ~10.000 – 1320 π.Χ.

Ιπποπόταμοι, γάτες και χαλκός

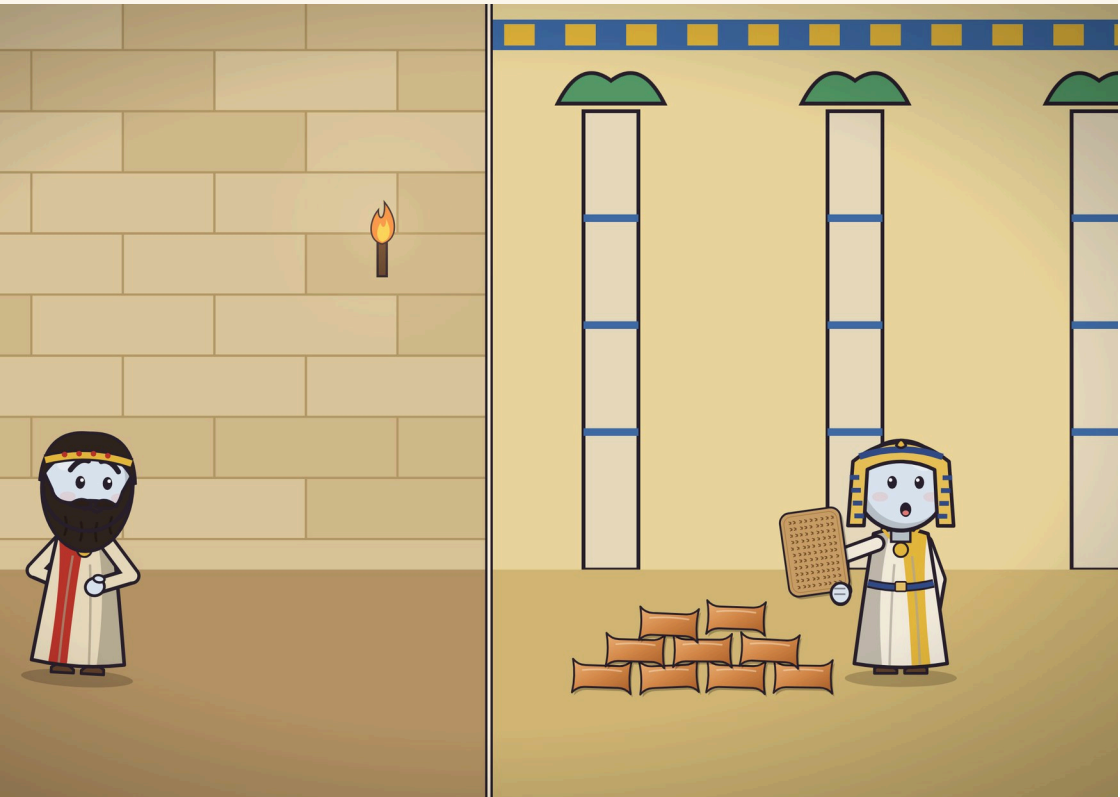
Πριν από δώδεκα χιλιάδες χρόνια, η Κύπρος είχε ιπποπόταμους. Μόνο που ήταν νάνοι: εβδομήντα εκατοστά ύψος, περίπου όσο ένα μεγάλο γουρούνι.

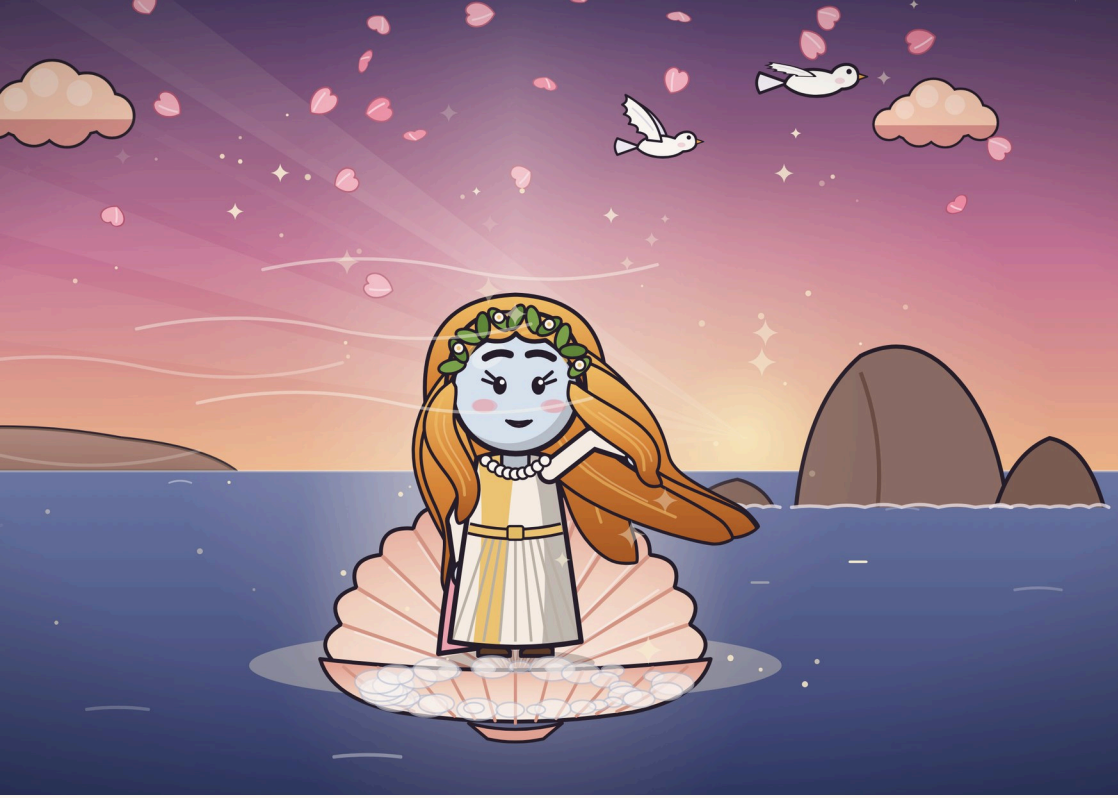
Τότε φτάνουν με βάρκες και οι πρώτοι άνθρωποι. Σε μια βραχοσκεπή στη νότια ακτή βρέθηκαν οστά από πάνω από πεντακόσιους ιπποπόταμους, δίπλα σε ανθρώπινα εργαλεία. Λίγο μετά, οι ιπποπόταμοι εξαφανίζονται. Αν φταίνε οι άνθρωποι, ακόμα συζητιέται.

Οι επόμενοι κάτοικοι φέρνουν κάτι πιο ήρεμο: γάτες. Στον Σιλλουρόκαμπο, κοντά στη Λεμεσό, βρέθηκε ένας τάφος ενενήντα πέντε αιώνων. Ένας άνθρωπος, και δίπλα του μια γάτα οκτώ μηνών. Χιλιάδες χρόνια πριν από τις γάτες των Αιγυπτίων. Και εκεί πρώτοι είμαστε.

Και μετά έρχεται ο χαλκός. Τα βουνά της Κύπρου είναι γεμάτα. Ένα πλοίο που βυθίστηκε γύρω στο 1320 π.Χ. μετέφερε δέκα τόνους κυπριακό χαλκό. Οι Ρωμαίοι αργότερα θα τον πουν «το μέταλλο της Κύπρου». Από εκεί βγαίνει το λατινικό *cuprum*, το χημικό σύμβολο Cu και η αγγλική λέξη *copper*. Κάθε φορά που κάποιος στον κόσμο λέει «copper», λέει στην ουσία «Κύπρος».

Γύρω στο 1350 π.Χ., ο βασιλιάς της Αλάσιας, όπως έλεγαν τότε την Κύπρο, γράφει στον φαραώ της Αιγύπτου. Του στέλνει πεντακόσια τάλαντα χαλκό και ζητά συγγνώμη που είναι λίγα: είχε πέσει αρρώστια στη χώρα του. Στο ίδιο γράμμα ζητάει πίσω ασήμι, λάδι, ένα βόδι και έναν ειδικό που προβλέπει το μέλλον από το πέταγμα των γυπών. Εμπόριο, διπλωματία και παράπονα, σε ένα πήλινο πλακίδιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 · ~1200 – 300 π.Χ.

Η θεά, οι βασιλιάδες και ο φιλόσοφος του ναυαγίου

Γύρω στο 1200 π.Χ., ο κόσμος της Μεσογείου καταρρέει. Και Έλληνες από την Πελοπόννησο φτάνουν στην Κύπρο. Φέρνουν μια γλώσσα που θα μείνει εδώ για τρεις χιλιάδες χρόνια, και τη γράφουν με δικές τους συλλαβές. Ένα χάλκινο πλακίδιο μιλά για έναν γιατρό: η πόλη τον πληρώνει με γη, για να γιατρεύει τους τραυματίες χωρίς να τους παίρνει χρήματα.

Λίγους αιώνες αργότερα έρχονται οι Φοίνικες και χτίζουν το Κίτιο, εκεί που σήμερα είναι η Λάρνακα. Το νησί γεμίζει μικρά βασίλεια: Σαλαμίνα, Πάφος, Κούριον, Αμαθούς και άλλα.

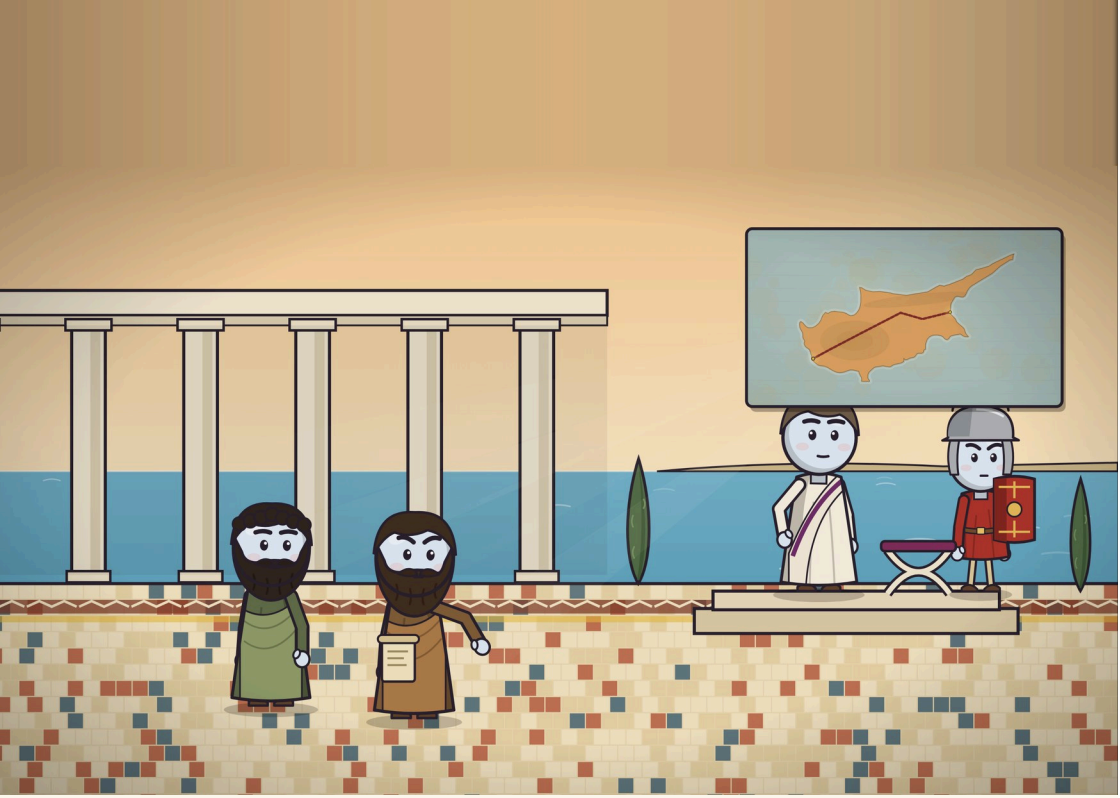
Κάπου εδώ γεννιέται και ένας μύθος. Η Αφροδίτη βγαίνει από τον αφρό της θάλασσας, σε έναν βράχο κοντά στην Πάφο. Γι' αυτό οι αρχαίοι τη λένε και «Κύπριδα».

Μια θεά, όμως, δεν σε προστατεύει από τις αυτοκρατορίες. Έρχονται Ασσύριοι, Αιγύπτιοι, Πέρσες. Οι Κύπριοι βασιλιάδες αλλάζουν αφεντικό, αλλά κρατάνε τα στέμματά τους. Όταν εμφανίζεται ο Μέγας Αλέξανδρος, τον βοηθούν με τα πλοία τους. Μετά τον θάνατό του, το νησί περνάει στους Πτολεμαίους της Αιγύπτου.

Από αυτή την εποχή έρχεται ίσως ο πιο διάσημος Κύπριος: ο Ζήνων από το Κίτιο. Ήταν έμπορος. Το πλοίο του ναυάγησε, κι εκείνος βρέθηκε στην Αθήνα. Εκεί, σε ένα βιβλιοπωλείο, διάβασε για τον Σωκράτη, και άλλαξε η ζωή του. Ίδρυσε τη Στωική φιλοσοφία. Με απλά λόγια: δεν ελέγχεις τι σου συμβαίνει, ελέγχεις πώς θα το αντιμετωπίσεις. Ταιριαστό, για έναν ναυαγό.

Κρατήστε το ναυάγιο. Στην Κύπρο, οι μεγάλες ιστορίες συχνά ξεκινούν έτσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 · 58 π.Χ. – 965 μ.Χ.

Ρωμαίοι, απόστολοι και γάτες

Το 58 π.Χ. η Ρώμη προσαρτά την Κύπρο. Και ο χαλκός αλλάζει πάλι αφεντικό.

Λίγα χρόνια μετά τη σταύρωση του Χριστού, στο νησί φτάνουν δύο ταξιδιώτες: ο Απόστολος Παύλος και ο Βαρνάβας, που είναι Κύπριος. Στην Πάφο συναντούν τον Ρωμαίο κυβερνήτη, τον Σέργιο Παύλο. Σύμφωνα με τις Πράξεις των Αποστόλων, εκείνος πιστεύει. Γι' αυτό συχνά λένε ότι ήταν ο πρώτος Ρωμαίος κυβερνήτης που έγινε χριστιανός.

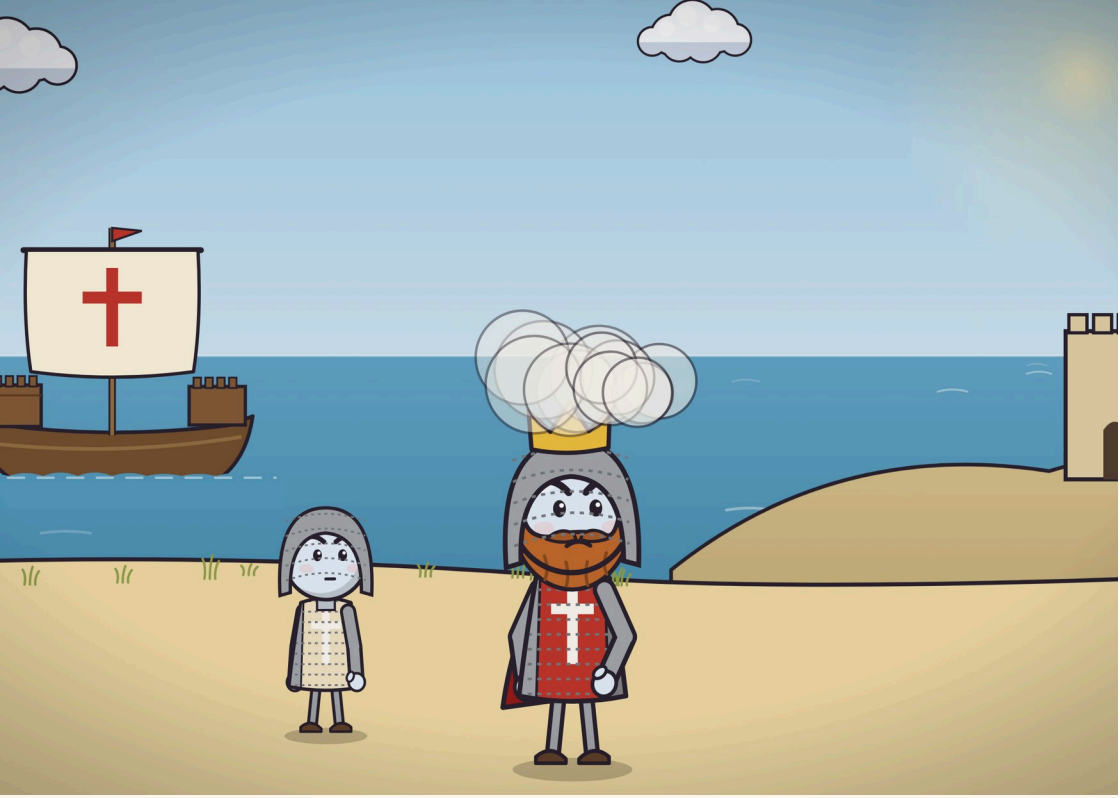
Πού το διαβάζουμε Η συνάντηση στην Πάφο περιγράφεται στο 13ο κεφάλαιο των Πράξεων των Αποστόλων.

Μετά τη Ρώμη ακολουθεί το Βυζάντιο. Και ένας θρύλος που αγαπούν οι Κύπριοι. Λένε ότι τον τέταρτο αιώνα, μετά από μια μεγάλη ξηρασία, το νησί γέμισε φίδια. Και η αυτοκράτειρα Αγία Ελένη έστειλε εκατοντάδες γάτες για να τα κυνηγήσουν. Μέχρι σήμερα, κοντά στη Λεμεσό, υπάρχει το μοναστήρι του Αγίου Νικολάου των Γατών. Και ναι, έχει ακόμα γάτες. Όχι βέβαια τις ίδιες. Αλλά γάτες.

Τον έβδομο αιώνα έρχονται οι Άραβες. Και ξεκινά κάτι πρωτόγνωρο: για σχεδόν τρεις αιώνες, Βυζάντιο και Χαλιφάτο μοιράζονται το νησί. Οι Κύπριοι πληρώνουν φόρους και στους δύο.

Δύο αυτοκρατορίες.
Ένας φορολογούμενος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 · 1191 – 1489

Ο βασιλιάς που ήρθε κατά λάθος

Άνοιξη του 1191. Ο βασιλιάς της Αγγλίας, ο Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος, πλέει για την Τρίτη Σταυροφορία. Μια καταιγίδα σκορπίζει τον στόλο του, και κάποια πλοία ναυαγούν στην Κύπρο. Ναι, πάλι ναυάγιο.

Ο άρχοντας του νησιού, ο Ισαάκιος Κομνηνός, συλλαμβάνει τους ναυαγούς και κρατά τα πράγματά τους. Κι έξω από τη Λεμεσό περιμένει ένα πλοίο με την αδερφή και τη μνηστή του Ριχάρδου. Κακή ιδέα. Ο Ριχάρδος φτάνει θυμωμένος, και μέσα σε λίγες εβδομάδες κατακτά όλο το νησί. Ο Ισαάκιος ζητά ένα πράγμα: να μην τον δέσουν με σιδερένιες αλυσίδες. Ο Ριχάρδος δέχεται. Τον δένει με ασημένιες.

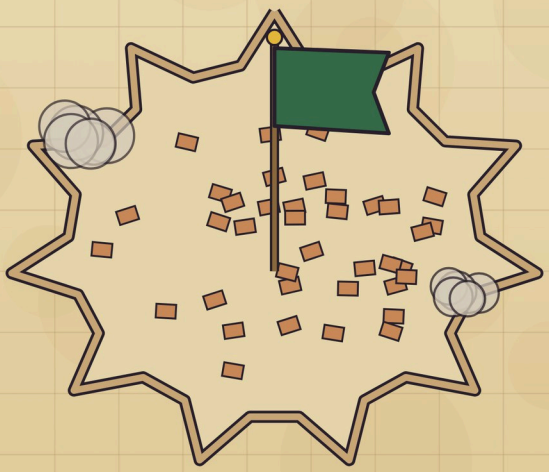
Στο μεταξύ, στις 12 Μαΐου του 1191, στη Λεμεσό, ο Ριχάρδος παντρεύεται τη Βερεγγάρια της Ναβάρρας. Την ίδια μέρα, η Βερεγγάρια στέφεται βασίλισσα της Αγγλίας. Στην Κύπρο. Και όσο ζούσε ο Ριχάρδος, δεν πάτησε ποτέ στην Αγγλία.

Ο Ριχάρδος, όμως, θέλει μετρητά για τον πόλεμο. Έτσι πουλάει την Κύπρο στους Ναΐτες Ιππότες, για εκατό χιλιάδες χρυσά νομίσματα. Μέσα σε έναν χρόνο, οι Ναΐτες αντιμετωπίζουν εξέγερση και του τη δίνουν πίσω. Ο Ριχάρδος τη δίνει στον Γκι ντε Λουζινιάν, χωρίς, απ' ό,τι φαίνεται, να πληρωθεί ποτέ.

Οι Λουζινιάν θα μείνουν σχεδόν τριακόσια χρόνια. Η Αμμόχωστος γίνεται από τα πιο πλούσια λιμάνια της Μεσογείου, με καθεδρικούς ναούς σαν της Γαλλίας. Η τελευταία βασίλισσα, η Ενετή Κατερίνα Κορνάρο, αναγκάζεται το 1489 να παραδώσει το νησί στη Βενετία. Οι Ενετοί χτίζουν γύρω από τη Λευκωσία τείχη σε σχήμα αστεριού, που στέκονται ακόμα.

Και ο Σαίξπηρ θα στήσει εδώ τον «Οθέλλο». Ο πιο διάσημος κάτοικος της Αμμοχώστου, δηλαδή, δεν υπήρξε ποτέ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 · 1570 – 1878

Τρεις αιώνες οθωμανικοί

Το 1570, ο οθωμανικός στρατός αποβιβάζεται κοντά στη Λάρνακα. Η Λευκωσία πέφτει μέσα σε λίγες εβδομάδες. Η Αμμόχωστος αντέχει έντεκα μήνες, μέχρι να τελειώσουν τα πυρομαχικά και τα τρόφιμα.

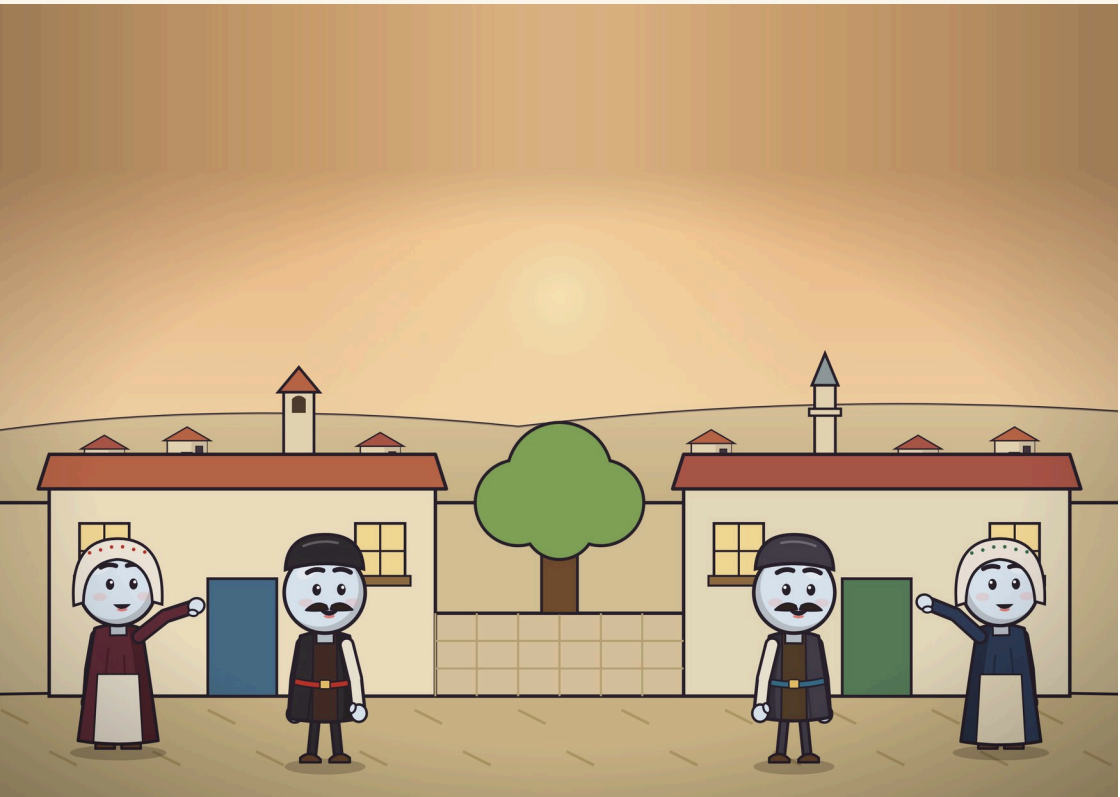
Ξεκινούν τριακόσια επτά χρόνια οθωμανικής κυριαρχίας. Οι Οθωμανοί καταργούν τη δουλοπαροικία των Λατίνων αρχόντων και αναγνωρίζουν τον Ορθόδοξο Αρχιεπίσκοπο ως εκπρόσωπο των χριστιανών. Η Εκκλησία γίνεται η φωνή των Ελλήνων του νησιού.

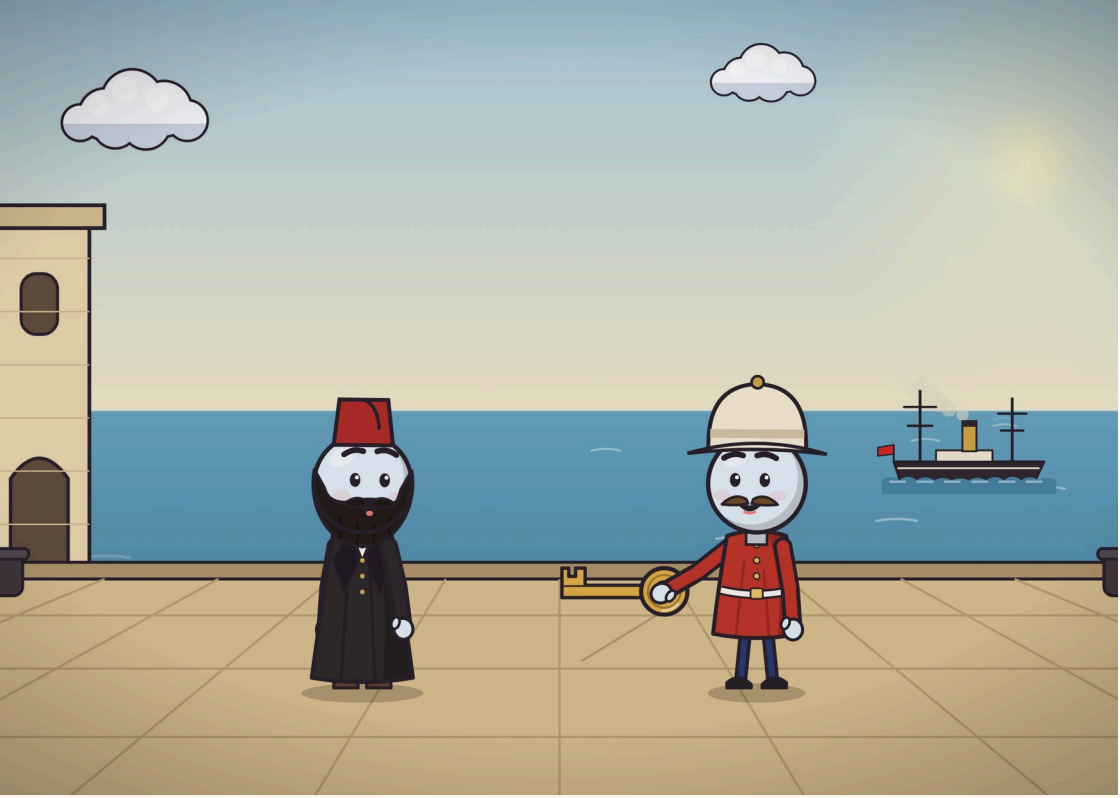
Οι ημερομηνίες Απόβαση: 3 Ιουλίου 1570. Η Λευκωσία πέφτει στις 9 Σεπτεμβρίου 1570. Η Αμμόχωστος παραδίδεται την 1η Αυγούστου 1571.

Στο νησί εγκαθίστανται μουσουλμάνοι από τη Μικρά Ασία, και κάποιοι ντόπιοι αλλάζουν θρησκεία. Από αυτούς προέρχονται οι Τουρκοκύπριοι.

> **Για τρεις αιώνες, χριστιανοί και μουσουλμάνοι ζουν στα ίδια χωριά, συχνά στον ίδιο δρόμο.**

307 χρόνια Από το 1571 έως το 1878.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 · 1878 – 1960

Οι Βρετανοί

Το 1878, η Βρετανία παίρνει τη διοίκηση της Κύπρου από την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Θέλει μια βάση κοντά στη Διώρυγα του Σουέζ.

Το 1915, στη μέση του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, η Βρετανία κάνει μια πρόταση: δίνει την Κύπρο στην Ελλάδα, με έναν όρο, να μπει η Ελλάδα στον πόλεμο. Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος λέει όχι. Μία από τις ελάχιστες φορές στην ιστορία που κάποιος πρόσφερε την Κύπρο. Και η απάντηση ήταν όχι.

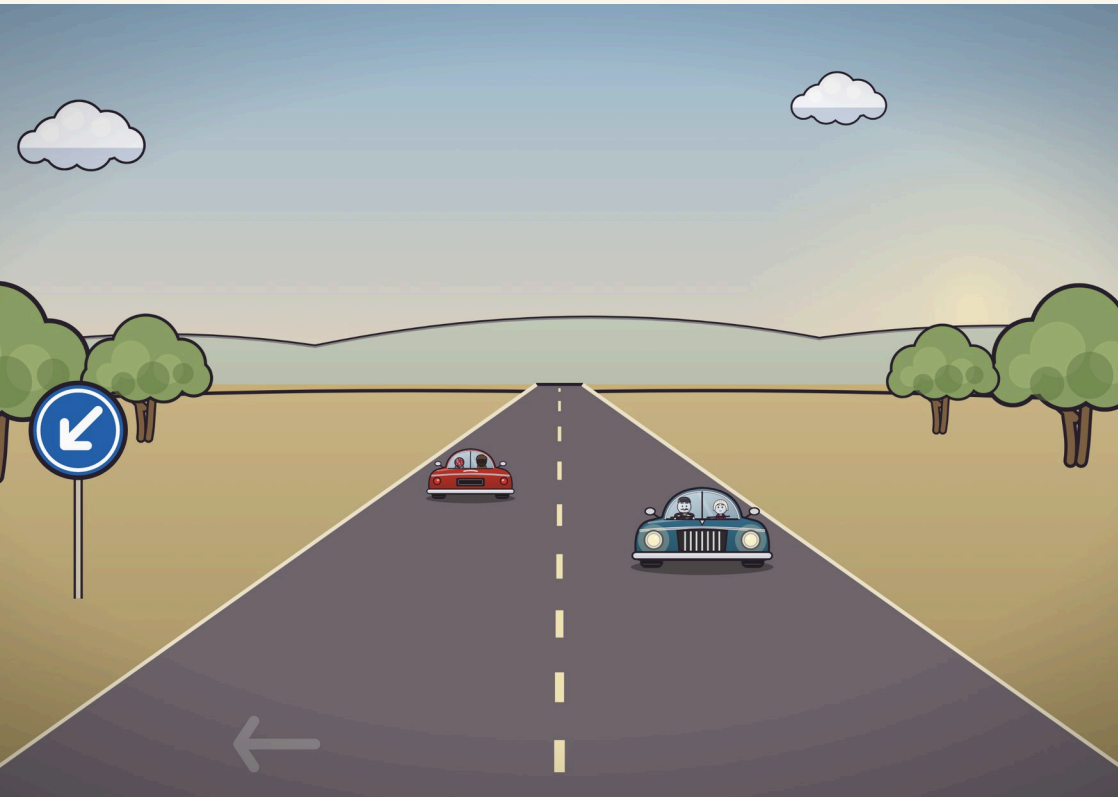
Οι Ελληνοκύπριοι, όμως, θέλουν την ένωση με την Ελλάδα. Τον Ιανουάριο του 1950, η Εκκλησία οργανώνει ένα δικό της δημοψήφισμα. Το ενενήντα έξι τοις εκατό των Ελληνοκυπρίων υπογράφει υπέρ της ένωσης. Οι Βρετανοί δεν το αναγνωρίζουν.

Το 1955 ξεκινά ένοπλος αγώνας εναντίον των Βρετανών, από την οργάνωση ΕΟΚΑ. Οι Τουρκοκύπριοι, από την άλλη, φοβούνται την ένωση και ζητούν διχοτόμηση.

Το 1959, Λονδίνο, Αθήνα και Άγκυρα βρίσκουν έναν συμβιβασμό. Ούτε ένωση, ούτε διχοτόμηση: ανεξαρτησία.

Οι Βρετανοί φεύγουν. Αλλά όχι εντελώς. Κρατάνε δύο στρατιωτικές βάσεις, περίπου το τρία τοις εκατό του νησιού, και τις κρατάνε μέχρι σήμερα. Άφησαν πίσω και κάτι ακόμα: στην Κύπρο οδηγούν στα αριστερά.

Από διοίκηση σε αποικία Η Βρετανία πήρε τη διοίκηση με τη Σύμβαση της Κύπρου, στις 4 Ιουνίου 1878. Την προσάρτησε το 1914 και την έκανε αποικία το 1925.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 · 1960 – 1964

Η δημοκρατία που ράγισε γρήγορα

Στις 16 Αυγούστου 1960 γεννιέται η Κυπριακή Δημοκρατία. Πρώτος πρόεδρος, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος.

Το Σύνταγμα είναι ένα πολύπλοκο μοίρασμα. Πρόεδρος Ελληνοκύπριος, αντιπρόεδρος Τουρκοκύπριος, και ο καθένας μπορεί να μπλοκάρει τον άλλον. Ελλάδα, Τουρκία και Βρετανία γίνονται «εγγυήτριες δυνάμεις».

Η σημαία σχεδιάζεται από έναν Τουρκοκύπριο καλλιτέχνη. Το νησί σε χρώμα χαλκού, και από κάτω δύο κλαδιά ελιάς. Από το 1966, ο εθνικός ύμνος της Κύπρου είναι ο ίδιος με της Ελλάδας.

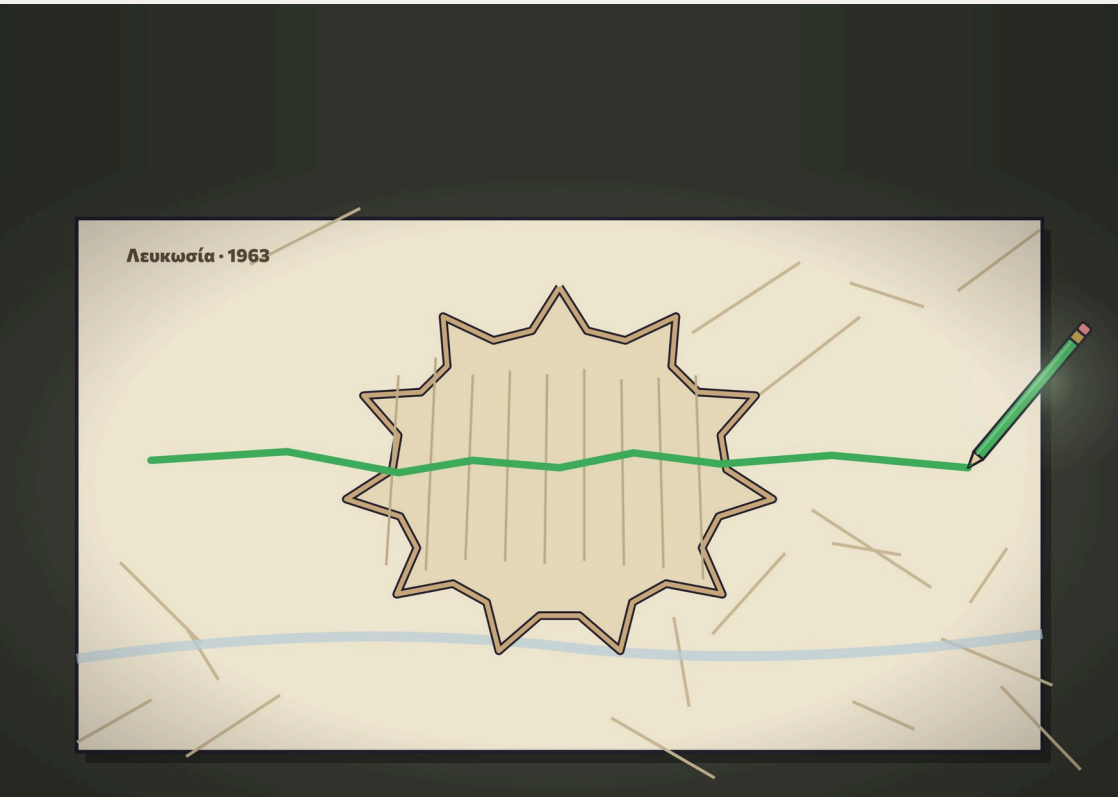
Ο σχεδιαστής Ο καλλιτέχνης λεγόταν Ισμέτ Γκιουνέι.

Το σύστημα, όμως, κολλάει γρήγορα. Τον Δεκέμβριο του 1963 ξεσπά βία ανάμεσα στις δύο κοινότητες. Χιλιάδες Τουρκοκύπριοι αφήνουν τα σπίτια τους και συγκεντρώνονται σε θύλακες.

Στις 30 Δεκεμβρίου, ένας Βρετανός στρατηγός παίρνει έναν χάρτη της Λευκωσίας και τραβάει μια γραμμή με ένα πράσινο μολύβι. Από τότε τη λένε «Πράσινη Γραμμή». Η πιο μόνιμη γραμμή του νησιού τραβήχτηκε με ένα μολύβι.

Τον Μάρτιο του 1964 φτάνουν οι κυανόκρανοι του ΟΗΕ. Είναι ακόμα εκεί.

Οι θύλακες Το 1963–64 εκτοπίστηκαν περίπου 25.000 Τουρκοκύπριοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 · 1974

1974

Δέκα χρόνια αργότερα, στην Αθήνα κυβερνά η χούντα. Στις 15 Ιουλίου 1974 οργανώνει πραξικόπημα στην Κύπρο, για να ανατρέψει τον Μακάριο. Πέντε μέρες αργότερα, στις 20 Ιουλίου, η Τουρκία εισβάλλει στο νησί. Το ονομάζει «επιχείρηση ειρήνης».

Μέσα σε λίγες μέρες, η χούντα στην Αθήνα καταρρέει. Είναι το τέλος της δικτατορίας στην Ελλάδα.

Τον Αύγουστο ακολουθεί δεύτερη επίθεση. Όταν σταματούν οι μάχες, ο τουρκικός στρατός ελέγχει περίπου το τριάντα έξι τοις εκατό του νησιού. Χιλιάδες άνθρωποι χάνονται, και πολλοί είναι ακόμα αγνοούμενοι.

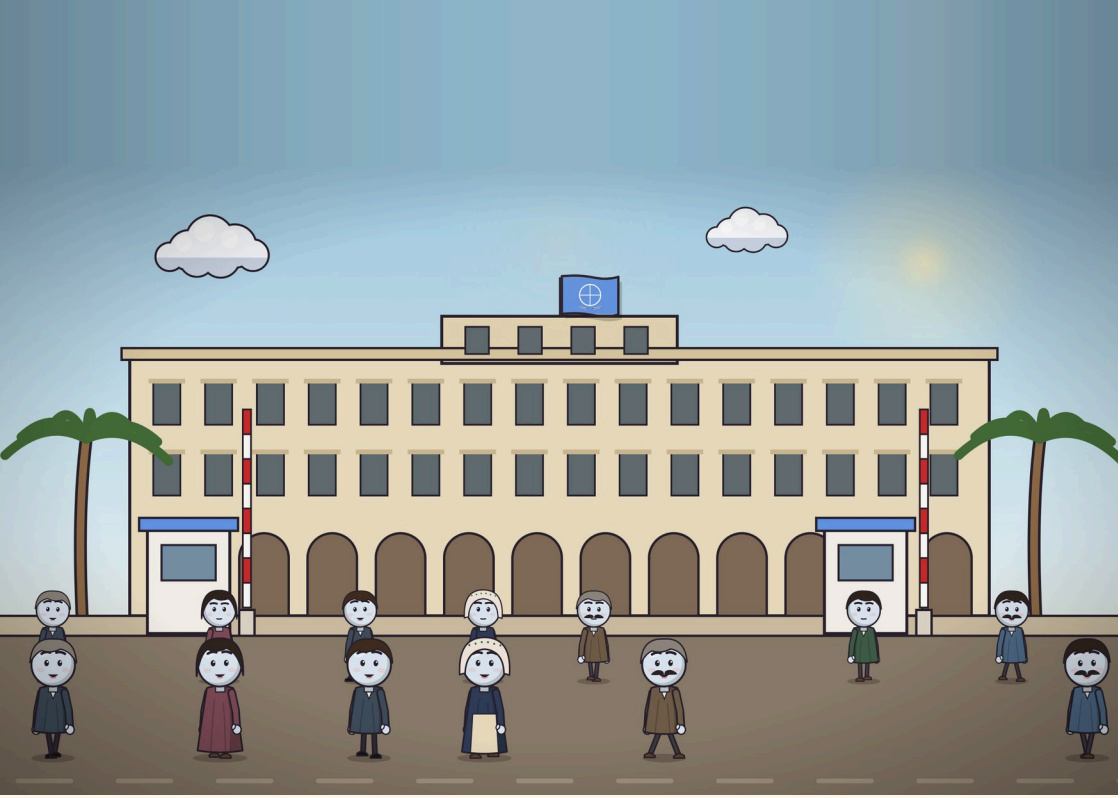
Περίπου εκατόν εξήντα χιλιάδες Ελληνοκύπριοι φεύγουν από τον βορρά. Περίπου πενήντα χιλιάδες Τουρκοκύπριοι μετακινούνται από τον νότο προς τον βορρά. Σχεδόν ένας στους τρεις Κύπριους γίνεται πρόσφυγας μέσα στο ίδιο του το νησί.

Η Βαρώσια, το πιο λαμπερό θέρετρο της Αμμοχώστου, περιφράσσεται και αδειάζει. Για σχεδόν μισό αιώνα μένει μια πόλη-φάντασμα, με τα ξενοδοχεία της στη θέση τους.

Η Πράσινη Γραμμή απλώνεται σε όλο το νησί. Εκατόν ογδόντα χιλιόμετρα, από τη θάλασσα μέχρι τη θάλασσα.

Η Βαρώσια σήμερα Τον Οκτώβριο του 2020, ένα μικρό κομμάτι της άνοιξε για επισκέπτες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 · 1983 – 2004

Το νησί με τη γραμμή

Το 1983, ο βορράς ανακηρύσσει δικό του κράτος, την «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου». Μέχρι σήμερα την αναγνωρίζει μόνο μία χώρα στον κόσμο: η Τουρκία.

Για είκοσι εννιά χρόνια, οι δύο κοινότητες ζουν σχεδόν χωρίς να βλέπονται. Και ξαφνικά, τον Απρίλιο του 2003, ανοίγει το πρώτο πέρασμα στη Λευκωσία. Μέσα στις πρώτες μέρες περνούν χιλιάδες άνθρωποι.

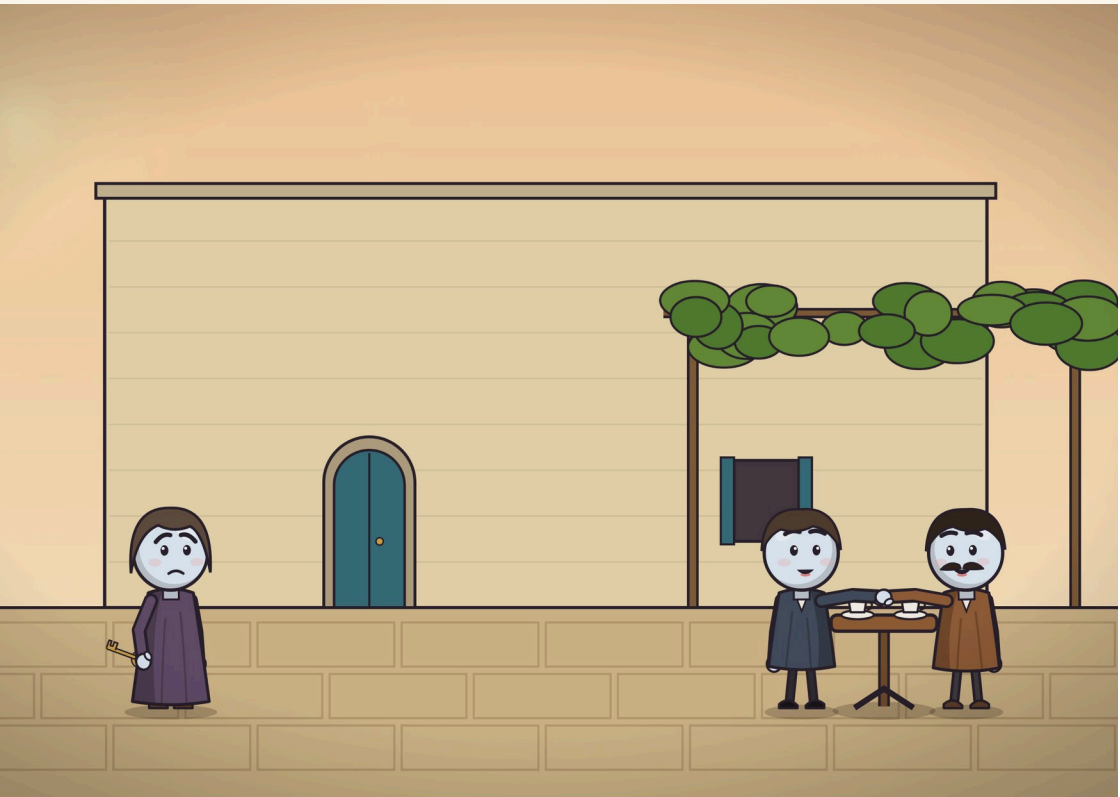
Το πρώτο πέρασμα Άνοιξε στις 23 Απριλίου 2003, στο Λήδρα Πάλας της Λευκωσίας.

Πολλοί πάνε κατευθείαν στα παλιά τους σπίτια, να δουν ποιος μένει εκεί τώρα. Κάποιοι φεύγουν με δάκρυα. Κάποιοι με καινούργιους φίλους.

Το 2004, ο ΟΗΕ φέρνει ένα σχέδιο λύσης, το σχέδιο Ανάν. Γίνονται δύο δημοψηφίσματα την ίδια μέρα. Οι Τουρκοκύπριοι λένε «ναι» με εξήντα πέντε τοις εκατό. Οι Ελληνοκύπριοι λένε «όχι» με εβδομήντα έξι.

Μία εβδομάδα αργότερα, την 1η Μαΐου 2004, η Κύπρος μπαίνει στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ολόκληρη. Τουλάχιστον στα χαρτιά. Γιατί οι ευρωπαϊκοί νόμοι, στην πράξη, σταματούν στην Πράσινη Γραμμή.

Τα ακριβή ποσοστά Στις 24 Απριλίου 2004: 64,90% «ναι» στους Τουρκοκυπρίους, 75,83% «όχι» στους Ελληνοκυπρίους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 · 2008 – 2020

Τράπεζες, πλοία και διαβατήρια

Το 2008, η Κύπρος παίρνει το ευρώ. Στο ένα και στα δύο ευρώ της βάζει ένα ειδώλιο πέντε χιλιάδων χρόνων, από την εποχή που οι Κύπριοι πρωτοδούλεψαν τον χαλκό.

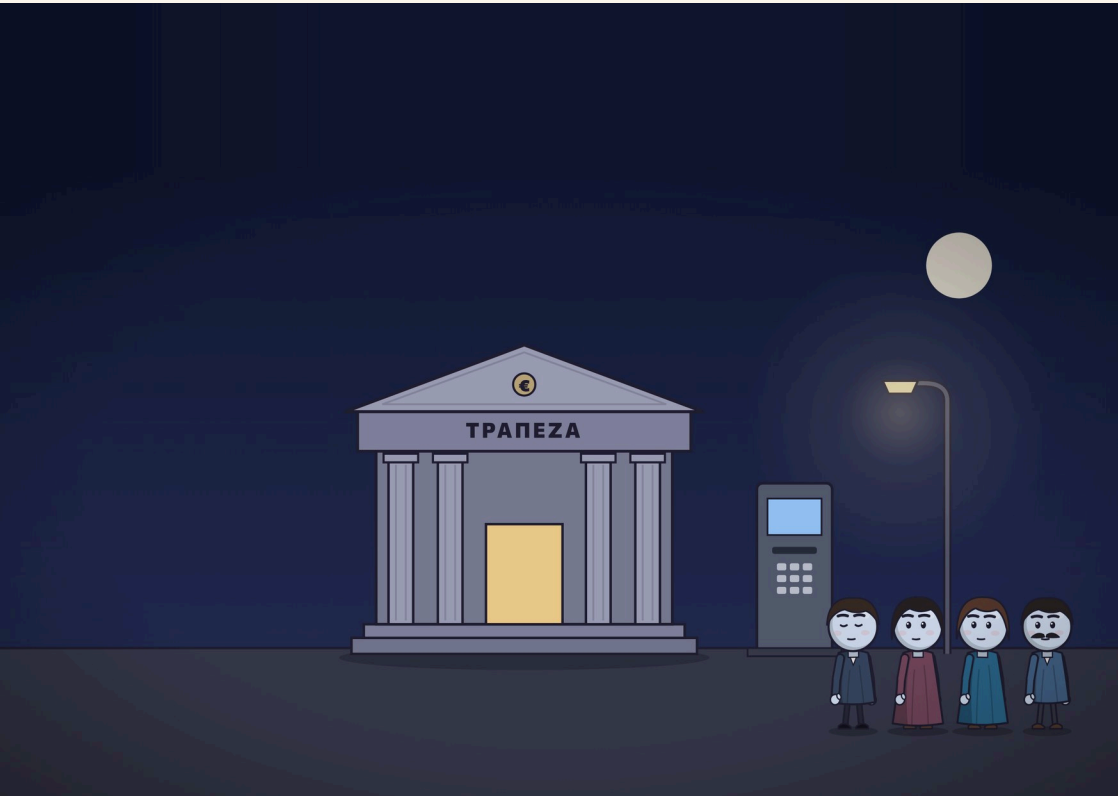
Και η οικονομία πετάει. Με χαμηλούς φόρους για τις εταιρείες, η Κύπρος γίνεται από τους αγαπημένους προορισμούς για επιχειρήσεις από όλο τον κόσμο, ειδικά από τη Ρωσία. Στη Λεμεσό μεγαλώνει μια μεγάλη ρωσόφωνη κοινότητα, και τα δισεκατομμύρια μπαίνουν στις κυπριακές τράπεζες.

Μόνο που οι κυπριακές τράπεζες έχουν αγοράσει πολλά ελληνικά ομόλογα. Όταν η Ελλάδα κουρεύει το χρέος της, κουρεύονται κι αυτές. Τον Μάρτιο του 2013, οι τράπεζες κλείνουν. Το πρώτο σχέδιο διάσωσης βάζει φόρο σε όλες τις καταθέσεις, ακόμα και στις μικρές.

Η κυπριακή Βουλή λέει «όχι»: τριάντα έξι ψήφοι κατά. Ούτε ένα «ναι». Τελικά, η δεύτερη μεγαλύτερη τράπεζα κλείνει, και στην πρώτη, όσοι είχαν πάνω από εκατό χιλιάδες ευρώ χάνουν σχεδόν τα μισά από όσα είχαν πάνω από αυτό το όριο. Ήταν η πρώτη φορά που η Ευρώπη έβαλε καταθέτες να πληρώσουν για να σωθεί μια τράπεζα.

Υπήρχε κι ένας ακόμα τρόπος να έρθουν χρήματα: τα διαβατήρια. Με μια μεγάλη επένδυση γινόσουν Κύπριος, και άρα Ευρωπαίος. Σε δεκατρία χρόνια δόθηκαν σχεδόν επτά χιλιάδες. Το 2020, μια δημοσιογραφική έρευνα με κρυφή κάμερα δείχνει πόσο εύκολα λύγιζαν οι κανόνες, και το πρόγραμμα κλείνει. Μια ανεξάρτητη επιτροπή βρίσκει αργότερα ότι πάνω από τα μισά διαβατήρια δόθηκαν παράνομα.

Υπάρχει κι ένας τομέας που λίγοι ξέρουν: τα πλοία. Από τη Λεμεσό γίνεται η διαχείριση περίπου του τέσσερα τοις εκατό του παγκόσμιου στόλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 · 2021 – 2026

Η Κύπρος σήμερα

Σήμερα, στις περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία ζουν σχεδόν ένα εκατομμύριο άνθρωποι. Το 2025 ήρθαν τεσσεράμισι εκατομμύρια τουρίστες, σχεδόν πέντε για κάθε κάτοικο.

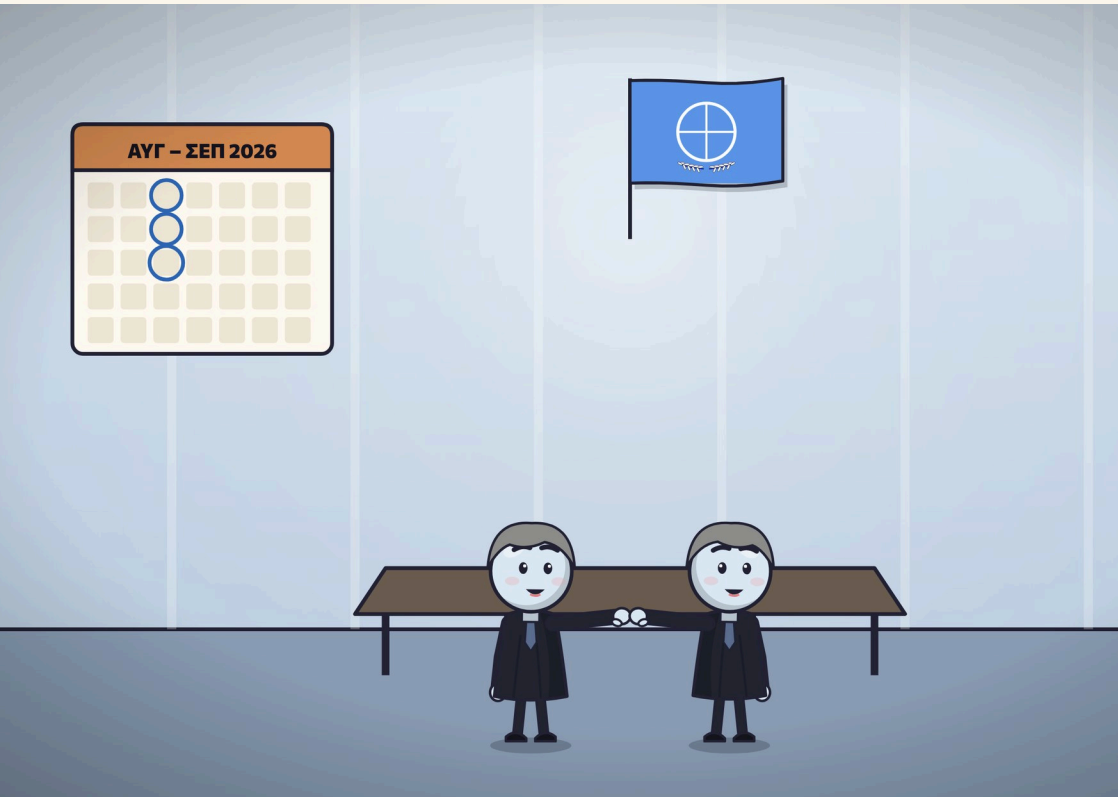
Το χαλλούμι, που το βρίσκουμε γραμμένο ήδη από την εποχή των Ενετών, είναι από το 2021 προστατευόμενο προϊόν της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην Ευρώπη, μόνο ό,τι φτιάχνεται στην Κύπρο μπορεί να λέγεται χαλλούμι.

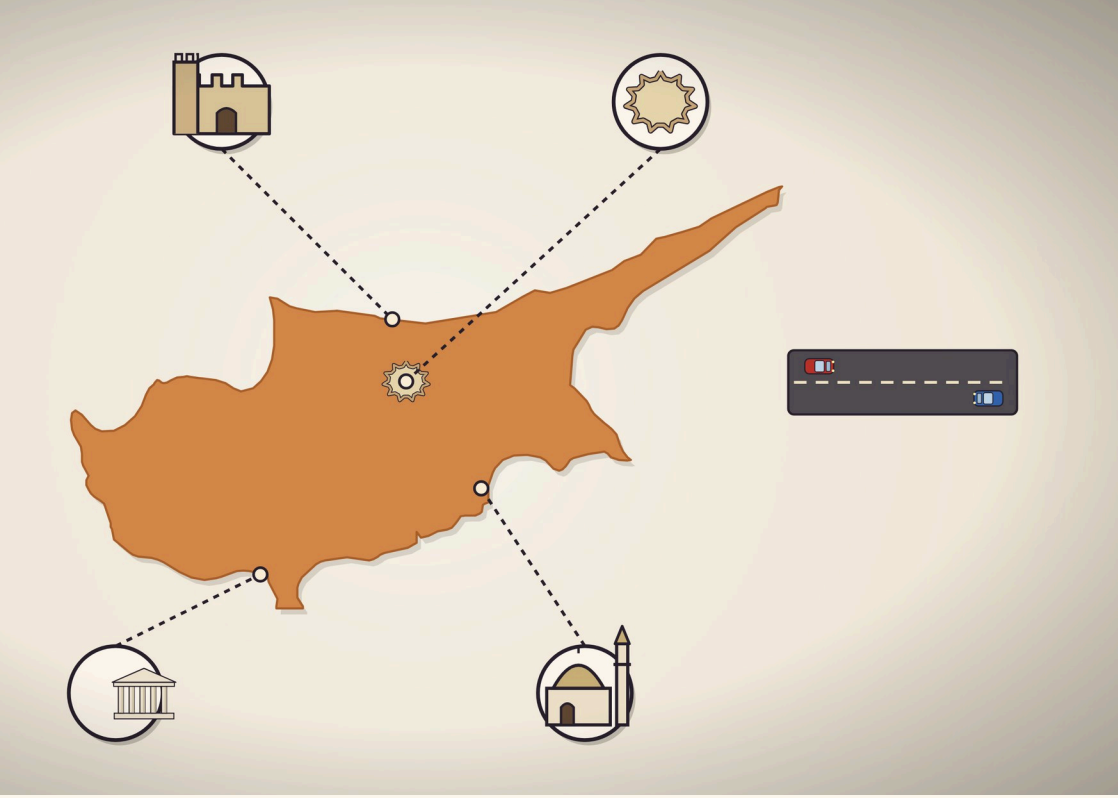
Το 2024, οι Κύπριοι εκπλήσσουν όλη την Ευρώπη. Στέλνουν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έναν εικοσιτετράχρονο youtuber, τον Φειδία Παναγιώτου. Έγινε γνωστός αγκαλιάζοντας διάσημους, ανάμεσά τους και τον Έλον Μασκ.

Το 2026 είναι μια περίεργη χρονιά για το νησί. Τον Ιανουάριο, η Κύπρος αναλαμβάνει την προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τον Μάρτιο, ο πόλεμος με το Ιράν φτάνει ως εδώ: ένα ιρανικό drone χτυπά τη βρετανική βάση στο Ακρωτήρι. Δεν υπάρχουν τραυματίες, αλλά ο φόβος φτάνει. Πλοία από την Ελλάδα και άλλες ευρωπαϊκές χώρες καταφθάνουν για να προστατέψουν το νησί, και οι τουρίστες, για λίγους μήνες, ακυρώνουν.

Τον Μάιο γίνονται βουλευτικές εκλογές. Ο ΔΗΣΥ μένει πρώτος, το ΑΚΕΛ δεύτερο, το ΕΛΑΜ ανεβαίνει τρίτο. Στη Βουλή μπαίνουν και δύο καινούργια κόμματα. Το ένα το έφτιαξε ο youtuber.

Στο Κυπριακό, κάτι κινείται ξανά. Τον Οκτώβριο του 2025, οι Τουρκοκύπριοι εκλέγουν ηγέτη τον Τουφάν Ερχιουρμάν, που θέλει λύση ομοσπονδίας. Και τον Αύγουστο του 2026, οι δύο ηγέτες συμφωνούν να συναντιούνται κάθε εβδομάδα.

ΚΛΕΙΣΙΜΟ

Τα δύο κλαδιά ελιάς

Ας γυρίσουμε, λοιπόν, στη σημαία.

Ο χαλκός και η θέση του νησιού στον χάρτη έκαναν όλους να θέλουν την Κύπρο. Πέρασαν πάνω από δέκα αφεντικά, και το καθένα άφησε κάτι: ναούς, κάστρα, τζαμιά, τείχη, ακόμα κι έναν τρόπο να οδηγείς.

ΤΑ ΑΦΕΝΤΙΚΑ, ΜΕ ΤΗ ΣΕΙΡΑ

1 Ασσύριοι · 2 Αιγύπτιοι · 3 Πέρσες · 4 Πτολεμαίοι · 5 Ρώμη · 6 Βυζάντιο · 7 Βυζάντιο + Άραβες · 8 Ισαάκιος · 9 Ριχάρδος · 10 Ναΐτες · 11 Λουζινιάν · 12 Βενετία · 13 Οθωμανοί · 14 Βρετανία

Αλλά τα δύο κλαδιά ελιάς από κάτω δεν είναι διακόσμηση. Σημαίνουν ειρήνη ανάμεσα στις δύο κοινότητες. Τα σχεδίασε ένας Τουρκοκύπριος, για ένα κράτος που θα ήταν κοινό.

Δώδεκα χιλιάδες χρόνια ιστορίας. Ένα νησί, δύο κοινότητες. Και δύο κλαδιά ελιάς, που περιμένουν ακόμα.

Αυτή ήταν η μικρή ιστορία της Κύπρου. Η κανονική γράφεται ακόμα.

12.000 ΧΡΟΝΙΑ ΣΕ ΜΙΑ ΣΕΛΙΔΑ

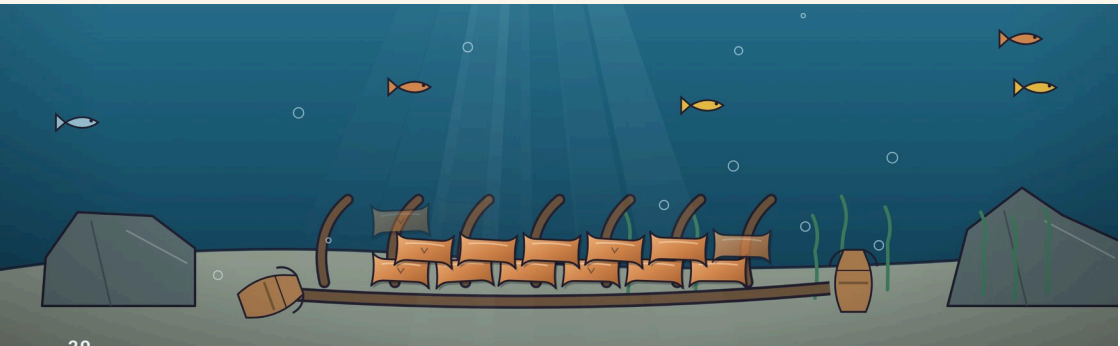
Χρονολόγιο

~10.000 π.Χ.	Αετόκρεμνος: οστά από πάνω από 500 νάνους ιπποπόταμους, δίπλα σε ανθρώπινα εργαλεία
~7.500 π.Χ.	Σιλλουρόκαμπος: τάφος ανθρώπου με μια γάτα οκτώ μηνών
~1350 π.Χ.	Ο βασιλιάς της Αλάσιας γράφει στον φαραώ (επιστολή ΕΑ 35)
~1320 π.Χ.	Ναυάγιο Ουλούμπουρουν με ~10 τόνους κυπριακό χαλκό
~1200 π.Χ.	Έλληνες από την Πελοπόννησο φτάνουν στο νησί
~301 π.Χ.	Ο Ζήνων από το Κίτιο ιδρύει τη Στωική φιλοσοφία στην Αθήνα
58 π.Χ.	Η Ρώμη προσαρτά την Κύπρο
688–965	Βυζάντιο και Χαλιφάτο μοιράζονται το νησί
1191	Ο Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος κατακτά την Κύπρο · γάμος στη Λεμεσό
1192	Αρχίζει η εποχή των Λουζινιάν
1489	Η Κατερίνα Κορνάρο παραδίδει το νησί στη Βενετία
1570–1571	Οθωμανική κατάκτηση · η Αμμόχωστος αντέχει 11 μήνες
1878	Η Βρετανία παίρνει τη διοίκηση
1950	Δημοψήφισμα της Εκκλησίας για την ένωση
1955	Αρχίζει ο ένοπλος αγώνας της ΕΟΚΑ
16/8/1960	Ανεξάρτητη Κυπριακή Δημοκρατία
30/12/1963	Η Πράσινη Γραμμή στη Λευκωσία
1964	Φτάνουν οι κυανόκρανοι του ΟΗΕ
Ιούλ. 1974	Πραξικόπημα της χούντας (15/7) · τουρκική εισβολή (20/7)
1983	Ανακήρυξη στον βορρά · την αναγνωρίζει μόνο η Τουρκία
23/4/2003	Ανοίγει το πρώτο πέρασμα στη Λευκωσία
2004	Σχέδιο Ανάν (24/4) · η Κύπρος στην ΕΕ (1/5)
2008	Η Κύπρος παίρνει το ευρώ
2013	Τραπεζική κρίση και «κούρεμα» καταθέσεων
2026	Προεδρία της ΕΕ · εβδομαδιαίες συναντήσεις των δύο ηγετών

ΑΚΟΜΑ ΛΙΓΑ

Το ήξερες;

- **Η άλλη σημαία με χάρτη.** Είναι η σημαία του Κοσόβου.
- **Νάνοι, αλλά βαριοί.** Οι νάνοι ιπποπόταμοι της Κύπρου ζύγιζαν περίπου 130 κιλά.
- **Ο γιατρός με το όνομα.** Ο γιατρός του χάλκινου πλακιδίου του Ιδαλίου λεγόταν Ονάσιλος. Το πλακίδιο χρονολογείται γύρω στο 480–470 π.Χ.
- **Ο φιλόσοφος από το Κίτιο.** Ο Ζήνων γεννήθηκε στο Κίτιο γύρω στο 334 π.Χ. και ίδρυσε τη σχολή του στην Αθήνα γύρω στο 301 π.Χ.
- **Το «ενενήντα έξι».** Στο δημοψήφισμα του 1950 το ακριβές ποσοστό ήταν 95,71%. Συμμετείχαν μόνο Ελληνοκύπριοι.
- **Οι κυανόκρανοι.** Η απόφαση για την ειρηνευτική δύναμη του ΟΗΕ πάρθηκε στις 4 Μαρτίου 1964. Σήμερα έχει περίπου 730 στρατιώτες.
- **Ο στρατηγός με το μολύβι.** Τη γραμμή του 1963 την τράβηξε ο Βρετανός στρατηγός Πίτερ Γιανγκ (Peter Young).
- **Πόσο μεγάλες είναι οι βάσεις.** Οι δύο βρετανικές βάσεις, Ακρωτήρι και Δεκέλεια, καλύπτουν 254 τετραγωνικά χιλιόμετρα.
- **Το «όχι» της Βουλής.** Στις 19 Μαρτίου 2013, η Βουλή απέρριψε τον φόρο στις καταθέσεις με 36 «όχι», 0 «ναι» και 19 αποχές.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Πηγές

- Britannica, Cyprus: History
- Simmons, Antiquity: Akrotiri-Aetokremnos
- National Geographic: η γάτα της Σιλλουρόκαμπου
- Aura (ΕΚΠΑ): η επιστολή ΕΑ 35
- De Re Militari: η κατάκτηση της Κύπρου, 1191
- Wikipedia: η νεκρή ζώνη του ΟΗΕ
- Wikipedia: UNFICYP
- Wikipedia: Cyprus problem
- Wikipedia: Flag of Cyprus
- ΕΚΤ: κυπριακά κέρματα ευρώ
- CEPR/VoxEU: τα μαθήματα της Κύπρου (2013)
- Al Jazeera: τα «χρυσά» διαβατήρια (2020)
- Κυπριακό Ναυτιλιακό Επιμελητήριο
- ΓΤΠ: Απογραφή 2021
- ΚΥΠΕ: τουρισμός 2025
- Al Jazeera: εκλογή Τουφάν Ερχιουρμάν (2025)
- Euronews: εβδομαδιαίες συναντήσεις (Αύγ. 2026)
- Wikipedia: Flag of Kosovo
- Wikipedia: History of Cyprus
- Wikipedia: Cyprus dwarf hippopotamus
- Wikipedia: Cyprus cat
- Wikipedia: Uluburun shipwreck
- Wikipedia: Copper (ετυμολογία)
- Wikipedia: Amarna letter EA 35
- Wikipedia: Idalion Tablet
- Wikipedia: Kition
- Wikipedia: Zeno of Citium
- Πράξεις των Αποστόλων, κεφ. 13
- Historic UK: Richard the Lionheart and Cyprus
- Wikipedia: Berengaria of Navarre
- Wikipedia: Kingdom of Cyprus
- Wikipedia: Ottoman conquest of Cyprus
- Wikipedia: British Cyprus
- Wikipedia: 1950 Cypriot enosis referendum
- Wikipedia: Akrotiri and Dhekelia
- Wikipedia: Constitution of Cyprus
- Wikipedia: Hymn to Liberty
- Library of Congress Country Study: Cyprus
- Wikipedia: Varosha
- Cyprus Mail: 20 χρόνια περάσματα (2023)
- Wikipedia: 2012–2013 Cypriot financial crisis
- Bloomberg: η Βουλή απορρίπτει τον φόρο (2013)
- IMI Daily: οι έρευνες για τα διαβατήρια
- Wikipedia: Halloumi
- Wikipedia: Fidias Panayiotou
- Wikipedia: 2026 in Cyprus
- Wikipedia: 2026 strikes on Akrotiri and Dhekelia
- IEP Berlin: εκλογές 2026 στην Κύπρο

Βρήκατε λάθος; Γράψτε το στα σχόλια του επεισοδίου, με πηγή. Οι διορθώσεις μπαίνουν στην επόμενη έκδοση.

Πώς φτιάχτηκε. Το κείμενο είναι η αφήγηση του επεισοδίου, διασκευασμένη για ανάγνωση. Οι αριθμοί και οι ημερομηνίες ελέγχθηκαν με τις πηγές αυτής της σελίδας (πρόσβαση 12 Νοεμβρίου 2026). Θρύλοι και μύθοι λέγονται ως θρύλοι. Η εικονογράφηση και οι χάρτες είναι φτιαγμένοι από το μηδέν με κώδικα, χωρίς εικόνες από AI. Οι χάρτες είναι σχηματικοί.

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Νάνοι ιπποπόταμοι, μια γάτα 9.500 χρόνων, ένας βασιλιάς που ήρθε κατά λάθος, ένα πράσινο μολύβι και δύο κλαδιά ελιάς που περιμένουν ακόμα.

Δώδεκα χιλιάδες χρόνια Κύπρου, σε ένα εικονογραφημένο βιβλιαράκι.

11 κεφάλαια · χάρτης · χρονολόγιο · 32 σελίδες

› Δείτε το επεισόδιο στο YouTube

mikresistoriestv.gr

Η Μικρή Ιστορία της Κύπρου · Ψηφιακή έκδοση 1 · Νοέμβριος 2026
Αφήγηση στο επεισόδιο: Θεόδωρος Πάρλας
Εικονογράφηση φτιαγμένη με κώδικα, χωρίς AI.
© 2026 Μικρές Ιστορίες

